

Sag C-288/22**Sammendrag af anmodning om præjudiciel afgørelse i henhold til artikel 98, stk. 1, i Domstolens procesreglement****Dato for indlevering:**

29. april 2022

Forelæggende ret:

tribunal d'arrondissement (Luxembourg)

Afgørelse af:

26. april 2022

Sagsøger:

TP

Sagsøgt:

Administration de l'enregistrement, des domaines et de la TVA

1. Tvistens baggrund og de faktiske omstændigheder

- 1 TP er advokat og medlem af bestyrelsen i flere aktieselskaber efter luxembourgsk ret, nærmere bestemt en bank med hjemsted i Luxembourg, et holdingselskab i en logistikkoncern, der er noteret på børsen i Frankfurt, og to holdingselskaber i en medicinalkoncern, der er noteret på børsen i Paris. Som medlem af disse bestyrelser deltager han i beslutninger vedrørende regnskaberne, risikopolitikken og den pågældende koncerns strategi og i udarbejdelsen af forslag, der forelægges på generalforsamlingerne. Den daglige ledelse af de to førstnævnte selskaber varetages af en direktion bestående af administrerende direktører. De to andre selskaber har ingen aktivitet, der kræver en direktion.
- 2 Den 28. juli 2020 foretog administration de l'Enregistrement, des Domaines et de la TVA (myndigheden for registrering, offentlig ejendom og moms (herefter »afgiftsmyndigheden«) ex officio en momsansættelse vedrørende de bestyrelsesmedlemmer, som TP oppebar i 2019. Ved afgørelse af 23. december 2020 blev denne ansættelse stadfæstet med den begrundelse, at et bestyrelsesmedlem selvstændigt udøver økonomisk virksomhed og derfor ikke er fritaget for moms.

- 3 TP har bestridt, at hans bestyrelses honorarer skal pålægges moms. Den 26. januar 2021 har han anlagt sag ved tribunal d'arrondissement (kredsdomstol, Luxembourg, herefter »retten«) med påstand om annullation af afgørelsen om momsansættelse.

2. Relevante bestemmelser

Rådets direktiv 2006/112/EF af 28. november 2006 om det fælles merværdiafgiftssystem

- 4 I afsnit III, Afgiftspligtige personer, bestemmes følgende:

»Artikel 9

1. Ved »afgiftspligtig person« forstås enhver, der selvstændigt og uanset stedet udøver økonomisk virksomhed uanset formålet med eller resultatet af den pågældende virksomhed.

Ved »økonomisk virksomhed« forstås alle former for virksomhed som producent, handlende eller tjenesteyder, herunder minedrift og landbrug, samt virksomhed inden for liberale og dermed sidestillede erhverv. Ved økonomisk virksomhed forstås navnlig udnyttelse af materielle eller immaterielle goder med henblik på opnåelse af indtægter af en vis varig karakter.

[...]

Artikel 10

Eftersom økonomisk virksomhed kun kan udøves selvstændigt, jf. artikel 9, stk. 1, er lønmodtagere og andre personer ikke omfattet af momsreglerne, i det omfang de er forpligtede over for deres arbejdsgiver ved en arbejdskontrakt eller ved et andet retligt forhold, som skaber et arbejdstager-arbejdsgiverforhold med hensyn til arbejds- og aflønningsvilkår og arbejdsgiverens ansvar.«

3. Parternes anbringender

TP

- 5 TP har gjort gældende, at virksomheden som bestyrelsesmedlem ikke udøves selvstændigt, men som medlem af et kollektivt organ, der repræsenterer den juridiske person.
- 6 Med henblik på at fastslå, om virksomheden er af selvstændig karakter, »skal det i denne henseende undersøges, om den pågældende person udøver sin virksomhed i eget navn, for egen regning og på eget ansvar, og om den pågældende selv bærer den økonomiske risiko, der er forbundet med udøvelsen af denne virksomhed«

(dom af 13.6.2019, IO (moms – virksomhed som bestyrelsesmedlem), C-420/18, EU:C:2019:490, præmis 39).

- 7 Den økonomiske risiko i forbindelse med bestyrelsesmedlemmers virksomhed påhviler selskabet, og ansvaret over for tredjeparter påhviler selskabet. Afgiftsmyndighedens bemærkninger vedrørende bestyrelsesmedlemmers eventuelle ansvar er urigtige. Ifølge TP er det princip, der er fastsat i artikel 441-8 i loi concernant les sociétés commerciales (lov om handelsselskaber), at »bestyrelsesmedlemmerne hæfter ikke personligt for selskabets forpligtelser«. Bestyrelsesmedlemmets personlige ansvar kan kun komme på tale, såfremt bestyrelsesmedlemmet klart overskrider grænserne for tilladt adfærd, således at den uretmæssige handling kan udskilles fra funktionen som bestyrelsesmedlem. Ifølge retspraksis ved den franske Cour de cassation (kassationsdomstol) forholder det sig således, hvis et medlem af ledelsen »forsætligt begår en særlig grov fejl, der er uforenelig med den normale udøvelse af selskabets funktioner«.
- 8 I øvrigt må beslutningsbeføjelse og repræsentationsbeføjelse ikke forveksles. Spørgsmålet om repræsentation af et selskab er uden betydning for spørgsmålet om, hvorvidt et medlem af et kollektivt ledelsesorgan individuelt yder momspligtige ledelsesydelser.
- 9 For så vidt angår gennemførelsen af afgørelser truffet af selskabet har TP anført, at den i de fleste tilfælde overdrages til ansatte i selskabet og ikke til enkelte bestyrelsesmedlemmer. Selv om bestyrelsesmedlemmerne udfører individuelle opgaver ud over aktiviteten i det kollegiale organ, og selv om de modtager et vederlag for disse specifikke aktiviteter, handler de i en anden egenskab end som medlem af det kollegiale organ. Såfremt et bestyrelsesmedlem således får til opgave at gennemføre bestyrelsesbeslutninger, er vederlaget for den daglige ledelse skatte- og afgiftsmæssigt således sidestillet med løn, og Domstolen udtrykte sig meget klart på dette punkt i dommen af 18. oktober 2007, van der Steen, C-355/06, EU:C:2007:615.
- 10 Ifølge TP er det eneste spørgsmål, der skal undersøges, om et bestyrelsesmedlems deltagelse i ledelsen af et selskab i et kollektivt organ kan kvalificeres som en tjenesteydelse, der udføres selvstændigt. Den bedømmelse, som Domstolen foretog, ledte ifølge denne til den konklusion, at »tjenesteydelsen« udføres af det kollektive organ og ikke af dets medlemmer individuelt betragtet. Bestyrelsen drøfter kollektivt de foreliggende muligheder og træffer beslutninger, hvorved det enkelte medlems holdning kan være den stik modsatte af det kollektive organs.
- 11 TP har understreget, at bestyrelsen, som kollektivt ledelsesorgan betragtet, er den retlige repræsentant for selskabet, hvorfor den ledelsesydelse, der præsteres kollektivt, anses for at være præsteret af selskabet selv.
- 12 Endelig har TP foreslået, at Domstolen forelægges et spørgsmål, hvis ordlyd i det væsentlige svarer til det første spørgsmål, som tribunal d'arrondissement (kredsdomstol) stiller.

Afgiftsmyndigheden

- 13 Afgiftsmyndigheden har gjort gældende, at TP's bestyrelsesvirksomhed er af økonomisk karakter, for så vidt som den har en varig karakter og indebærer, at der modtages et vederlag som modydelse for den udøvede virksomhed.
- 14 Den varige karakter er fastsat i loven om handelsselskaber, der præciserer, at bestyrelsesmedlemmerne udnævnes for en periode på seks år, der kan forlænges.
- 15 TP's ydelser giver ligeledes anledning til et vederlag, for så vidt som denne modtager honorar, der vedtages på generalforsamlingen på forslag fra bestyrelsen. TP's tjenesteydelser til de selskaber, hvori han er bestyrelsesmedlem, udføres således med henblik på opnåelse af indtægter.
- 16 For at virksomheden er momspligtig, skal der være en direkte sammenhæng mellem det vederlag, som TP modtager, dvs. honorarerne, og hans ydelser til de selskaber, hvori han er bestyrelsesmedlem.
- 17 Afgiftsmyndigheden er af den opfattelse, at der foreligger en sådan sammenhæng i den foreliggende sag. TP er en veletableret advokat med bred og indgående erfaring, hvilket gør, at de selskaber, der har udpeget ham, kan drage nytte af tjenesteydelser af meget høj kvalitet i forbindelse med udøvelsen af hans bestyrelseshverv. For at sikre sig en dygtig specialists sagkundskab må selskaberne tilbyde TP en modydelse, der både med hensyn til kvalitet og kvantitet står mål med den service, som han yder dem. Det vederlag, som TP modtager, hidrører derfor fra de funktioner, som han varetager som led i sit bestyrelseshverv.
- 18 Afgiftsmyndigheden har tilføjet, at det vederlag, der udbetales i form af honorarer, har den fordel at give bestyrelsesmedlemmerne interesse i selskabets succes, selv om de ikke er aktionærer, og motivere dem til at fokusere på disse med henblik på at få dem til at opnå gode resultater.
- 19 Myndigheden har afvist påstanden om, at tildelingen af et honorar både afhænger af generalforsamlingens suveræne beslutning og af, at der foreligger et overskud, der kan udloddes, hvorfor der ikke er nogen direkte sammenhæng mellem honorarerne og bestyrelsesmedlemmets ydelser. For det første er tildelingen af et honorar i luxembourgsk ret ikke afhængig af, at der foreligger et overskud, der kan udloddes. Lovgivningen foreskriver ikke, at honorarerne skal udredes af selskabets realiserede overskud. For det andet er der en tæt sammenhæng mellem generalforsamlingens beslutning om at udbetale et større eller mindre beløb som honorar og betydningen af de ydelser, som bestyrelsesmedlemmerne har leveret i det forgangne regnskabsår.
- 20 Afgiftsmyndigheden har anført, at generalforsamlingen i tilfælde af udskiftning af et medlem af ledelsen ofte beslutter at udbetale honorarerne i forhold til, hvor længe de hver især har bestridt hvervet.

- 21 I den foreliggende sag er der derfor så absolut et retligt forhold mellem TP's ydelse og den modværdi, der modtages i form af honorarer.
- 22 For så vidt angår kriteriet om selvstændighed har afgiftsmyndigheden anført, at momsdirektivets artikel 10 præciserer, at kriteriet om selvstændighed har til formål at udelukke afgiftspålæggelse over for lønmodtagere og andre personer, der er forpligtede over for deres arbejdsgiver ved en arbejdskontrakt eller ved et andet retligt forhold, som skaber et arbejdstager-arbejdsgiverforhold.
- 23 Afgiftsmyndigheden har indledningsvis fremhævet, at dom af 13. juni 2019, IO (moms – virksomhed som bestyrelsesmedlem), C-420/18, EU:C:2019:490, som TP har påberåbt sig, er begrænset til virksomhed som medlem af bestyrelsen i en stiftelse efter nederlandsk lov i den sammenhæng, som den forelæggende ret havde redegjort for, og at den ikke kan overføres på den foreliggende sag.
- 24 Mere generelt er Domstolen af den opfattelse, at arbejdstager-arbejdsgiverforholdet er karakteriseret ved, at der foreligger en afhængighed af selskabet med hensyn til fastlæggelsen af arbejds- og aflønningsvilkår, men ikke noget individuelt ansvar over tredjeparter for følger af virksomheden og dermed ikke noget økonomisk ansvar for tjenesteyderen i forbindelse med virksomheden. Det skal derfor undersøges, om disse betingelser er opfyldt i det foreliggende tilfælde.
- 25 For så vidt angår bestyrelsesmedlemmets arbejdsvilkår har afgiftsmyndigheden gjort gældende, at det er et indicium på, at den økonomiske virksomhed udøves selvstændigt, når aktørerne inden for lovgivningens rammer selv sørger for og råder over det personale og materiel, der kræves til virksomhedens udøvelse. Sådan forholder det sig med et bestyrelsesmedlem i luxembourgsk ret. Bestyrelsesmedlemmet kan i øvrigt afsættes uden videre, hvilket er kendetegnende for arbejdsvilkår, der adskiller sig fra vilkårene for personer, der er afhængige af en arbejdsgiver og i almindelighed er beskyttet mod afskedigelse.
- 26 Bestyrelsesmedlemmets vederlag afhænger, i det mindste delvist, af selskabets succes, og dermed af selskabets økonomiske risiko, som aldrig bæres af en arbejdstager.
- 27 For så vidt angår det ansvar over for tredjeparter, der påhviler et medlem af ledelsen, og den risiko, som vedkommende bærer i tilknytning til sin virksomhed, har afgiftsmyndigheden fremhævet, at sådanne medlemmer er civilretligt ansvarlige for de handlinger, de udfører inden for rammerne af deres ledelse af selskabet. Dette ansvar gælder både over for selskabet og over for tredjeparter. En person i et arbejdstager-arbejdsgiverforhold er derimod generelt fritaget for ansvar for fejl begået under udførelsen af dennes arbejde, hvilket ikke er tilfældet for bestyrelsesmedlemmer, der kan drages til ansvar af tredjeparter.
- 28 Den økonomiske risiko, som medlemmer af ledelsen faktisk løber i forbindelse med udøvelsen af deres virksomhed, er langt fra rent hypotetisk. I Luxembourg inddrages ledelsesmedlemmers personlige ansvar stadigt hyppigere med henblik

på skatte- og afgiftsrestancer, og navnlig momsrestancer, i det selskab, hvis ledelse de har forestået. Artikel 495 i Code de commerce (handelslov) hjemler i øvrigt mulighed for at udvide et selskabs konkurs til at omfatte retlige og faktiske ledere i tilfælde af alvorlige fejl.

- 29 Det arbejdstager-arbejdsgiverforhold, der er kendetegnende for en arbejdstagers afhængighed af arbejdsgiveren, findes således ikke i forbindelse med kontrakter om bestyrelsesposter vedrørende forholdet mellem bestyrelsesmedlemmer og selskabet. TP's argument om, at egenskaben af organ indebærer, at medlemmerne har egenskab af repræsentanter, er uden betydning som følge af princippet om momsens selvstændige karakter. Formålet med organteorien er at udfylde visse lakuner i retsreglerne vedrørende mandater. Et bestyrelsesmedlems beføjelse til at repræsentere selskabet har ingen betydning for bestyrelsesmedlemmets status i forhold til det selskab, som vedkommende repræsenterer.
- 30 Endelig har afgiftsmyndigheden henvist til dom af 13. juni 2019, IO (moms – virksomhed som bestyrelsesmedlem), C-420/18, EU:C:2019:490, præmis 42, hvori Domstolen navnlig anførte, at »[s]ituationen for et medlem af bestyrelsen i en stiftelse såsom sagsøgeren i hovedsagen er desuden, i modsætning til situationen for en erhvervsdrivende, kendetegnet ved, at der ikke er nogen økonomisk risiko, som følger af den udøvede virksomhed. Ifølge den forelæggende ret oppebærer et sådant medlem nemlig et fast honorar, som hverken afhænger af dennes mødedeltagelse eller dennes effektivt udførte arbejdstimer. Til forskel fra en erhvervsdrivende udøver vedkommende således hverken nogen væsentlig indflydelse på indtægterne eller udgifterne [...]. I øvrigt synes et bestyrelsesmedlems forsømmelse under udøvelsen af sine opgaver ikke direkte at kunne påvirke dette medlems honorar, idet en sådan forsømmelse i henhold til den pågældende stiftelses vedtægt først kan føre til medlemmets afgang, efter at en særlig procedure er blevet fulgt«.
- 31 Disse omstændigheder findes ikke i den foreliggende sag, eftersom bestyrelsesmedlemmets vederlag, i det mindste delvist, afhænger af selskabets succes og dermed af dets økonomiske risiko, og reglerne for bestyrelsesmedlemmets ansvar i luxembourgsk ret i øvrigt adskiller sig fra ansvarsreglerne for det medlem af bestyrelsen i en stiftelse, som den pågældende dom vedrørte.

4. Tribunal d'arrondissements (kredsdomstol) bemærkninger

- 32 Tribunal d'arrondissement (kredsdomstol) skal for det første fremhæve, at den ikke er i besiddelse af alle beviser vedrørende de vilkår, hvorunder de omhandlede mandater udøves, og navnlig generalforsamlingernes beslutninger, hvorved TP tildeles vederlag. Eftersom retten ikke er i besiddelse af vedtægterne for de selskaber, hvori TP er bestyrelsesmedlem, vil den anvende selskabsrettens almindelige regler.

- 33 Tvisten mellem parterne vedrører i det væsentlige begreberne »økonomisk virksomhed«, der udøves »selvstændigt«, som omhandlet momsdirektivets artikel 9, stk. 1.

Økonomisk virksomhed

- 34 Ifølge Domstolens praksis kvalificeres »[e]n virksomhed [...] således generelt som økonomisk, når den har en varig karakter og udføres mod et vederlag, som oppebæres af den, der udøver virksomheden« (dom af 29.10.2009, Kommissionen mod Finland, C-246/08, EU:C:2009:671, præmis 37). »Det følger af retspraksis, at en tjenesteydelse kun udføres »mod vederlag«, som omhandlet i sjette direktivs artikel 2, nr. 1), såfremt der mellem tjenesteyderen og modtageren består et retsforhold, der vedrører en gensidig udveksling af ydelser, idet det af tjenesteyderen modtagne vederlag udgør den faktiske modværdi af den ydelse, som leveres til modtageren [...]. Det følger således af Domstolens praksis, at levering af tjenesteydelser mod vederlag som omhandlet i sjette direktivs artikel 2, nr. 1), forudsætter, at der består en direkte sammenhæng mellem tjenesteydelsen og den modtagne modværdi [...]« (dom af 29.10.2009, Kommissionen mod Finland, C-246/08, EU:C:2009:671, præmis 44 og 45).
- 35 Det skal derfor undersøges, om de honorarer, som et medlem af bestyrelsen i et aktieselskab efter luxembourgsk ret modtager, udgør »den faktiske modværdi af den ydelse, som leveres til modtageren«, og om der består »en direkte sammenhæng mellem tjenesteydelsen og den modtagne modværdi«.
- 36 TP er af den opfattelse, at »ydelsen« ikke udføres individuelt af hvert enkelt bestyrelsesmedlem, men af det kollektive organ. Vederlaget til et medlem af bestyrelsen i et aktieselskab efter luxembourgsk ret er ikke et vederlag, der er aftalt mellem en tjenesteyder og dennes kunde, men et honorar, der vedtages af generalforsamlingen.
- 37 Afgiftsmyndigheden er af de grunde, der er anført i præmis 17, af den opfattelse, at grundlaget for TP's vederlag er de funktioner, der udøves inden for rammerne af hans bestyrelseshverv. Myndigheden har anført, at der er en tæt sammenhæng mellem generalforsamlingens beslutning om at udbetale et større eller mindre beløb som honorar og betydningen af de ydelser, der er leveret i det forgangne regnskabsår. Den har heraf konkluderet, at der består en direkte sammenhæng mellem TP's tjenesteydelse og den modtagne modværdi, dvs. honorarerne.
- 38 I mangel af præcise oplysninger om selskaberne og de vederlag, som de har udbetalt, er retten af den opfattelse, at TP's honorarer hidrører fra det realiserede overskud i de aktieselskaber efter luxembourgsk ret, hvori han er bestyrelsesmedlem, og at disse honorarer er blevet tildelt ham ved generalforsamlingsbeslutning.
- 39 De to parter i tvisten har opfordret retten til at spørge Domstolen, hvorvidt honorarer, der oppebæres af en fysisk person, der er medlem af bestyrelsen i et

aktieselskab efter luxembourgsk ret, skal anses for et vederlag, der modtages som modydelse for ydelser til det pågældende selskab. Så vidt det er retten bekendt, er dette spørgsmål endnu ikke blevet behandlet af Domstolen.

- 40 På denne baggrund stiller tribunal d'arrondissement (kredsdomstol) det første præjudicielle spørgsmål, der er anført nedenfor.

Selvstændig karakter

- 41 Ifølge momsdirektivets artikel 10 er lønmodtagere og andre personer, der er forpligtede over for deres arbejdsgiver ved et retligt forhold, som skaber et arbejdstager-arbejdsgiverforhold med hensyn til arbejds- og aflønningsvilkår og arbejdsgiverens ansvar, ikke omfattet af momsreglerne.
- 42 For så vidt angår arbejdsvilkårene har Domstolen fastslået, at der »[ikke] foreligger [...] et arbejdstager-/arbejdsgiverforhold, idet [de pågældende] inden for lovgivningens rammer selv sørger for og råder over det personale og materiel, der kræves til virksomhedens udøvelse« (dom af 25.7.1991, Ayuntamiento de Sevilla, C-202/90, EU:C:1991:332, præmis 11).
- 43 Medlemmerne i bestyrelsen i aktieselskaber efter luxembourgsk ret er ikke underlagt forpligtelser med hensyn til arbejdstid og -sted, og de kan frit planlægge og udføre deres arbejde. Der foreligger derfor hverken et arbejdstager-/arbejdsgiverforhold med hensyn til arbejdsvilkårene eller i nogen anden henseende som omhandlet i momsdirektivets artikel 10. »Det er følgelig i lyset af dette direktivs artikel 9, at det i anden omgang skal vurderes, om virksomhed som den i hovedsagen omhandlede skal anses for at være udøvet selvstændigt« (dom af 13.6.2019, IO (moms – virksomhed som bestyrelsesmedlem), C-420/18, EU:C:2019:490, præmis 37).
- 44 Med henblik på at fastslå, om en person udøver økonomisk virksomhed selvstændigt, som omhandlet i momsdirektivets artikel 9, skal det undersøges, om den pågældende under udøvelsen af denne virksomhed befinder sig i et underordningsforhold i forhold til den person, der har udpeget vedkommende til dennes funktioner (dom af 29.9.2015, Gmina Wrocław, C-276/14, EU:C:2015:635, præmis 33).
- 45 I den foreliggende sag skal det således undersøges, om der foreligger et underordningsforhold mellem et bestyrelsesmedlem og det aktieselskab, der har udpeget dette til dets funktioner. »Med henblik på at fastslå, om dette underordningsforhold foreligger, skal det i denne henseende undersøges, om den pågældende person udøver sin virksomhed i eget navn, for egen regning og på eget ansvar, og om den pågældende selv bærer den økonomiske risiko, der er forbundet med udøvelsen af denne virksomhed. For at fastslå, om den pågældende virksomhed bliver udøvet selvstændigt, har Domstolen således taget hensyn til, at der ikke på nogen måde var nogen hierarkisk underordning, og til den omstændighed, at den pågældende person handlede for egen regning og på eget

ansvar, at denne person frit tilrettelagde det daglige arbejde, og at denne selv oppebar de gebyrer, som udgjorde den pågældendes indtægt» (dom af 13.6.2019, IO (moms – virksomhed som bestyrelsesmedlem), C-420/18, EU:C:2019:490, præmis 39).

- 46 I den foreliggende sag er TP af den opfattelse, at den økonomiske risiko, hvortil Domstolen henviser, i virkeligheden er den direkte økonomiske risiko, som den juridiske person løber som følge af bestyrelsens beslutninger. Den økonomiske risiko i forbindelse med medlemmers virksomhed i bestyrelsen påhviler ved en nærmere betragtning selskabet, og ansvaret over for tredjeparter påhviler selskabet. TP har tilføjet, at Domstolen i sag C-420/18 ikke tog hensyn til den omstændighed, at bestyrelsen, som kollektivt ledelsesorgan betragtet, er den retlige repræsentant for selskabet, hvorfor den ledelsesydelse, der præsteres kollektivt, anses for at være præsteret af selskabet selv. I sag C-420/18 var der nemlig tale om et kollektivt organ med tilsynsopgaver og ikke et kollektivt organ med ledelses- eller administrationsopgaver.
- 47 Afgiftsmyndigheden er på sin side af den opfattelse, at det i stedet for at efterprøve, hvorvidt organteorien finder anvendelse på momsområdet, er mere relevant at undersøge, om medlemmet af ledelsen opfylder de af Domstolen opstillede betingelser for selvstændighed.
- 48 De to parter i tvisten har opfordret retten til at spørge Domstolen, om et bestyrelsesmedlem i et aktieselskab efter luxembourgsk ret udøver sin virksomhed selvstændigt.
- 49 Så vidt det er tribunal d'arrondissement (kredsdomstol) bekendt, er dette spørgsmål endnu ikke blevet behandlet af Domstolen. Selv om den situation, hvori et medlem af et ledelsesorgan befinder sig, har lighedspunkter med den situation, hvori et medlem af et tilsynsorgan befinder sig, adskiller den sig nemlig også på flere punkter, som TP med rette har fremhævet. Dommen af 13. juni 2019, IO (moms – virksomhed som bestyrelsesmedlem), C-420/18, EU:C:2019:490 kan derfor ikke uden videre overføres på den foreliggende tvist.
- 50 På denne baggrund stiller tribunal d'arrondissement (kredsdomstol) det andet præjudicielle spørgsmål, der er anført nedenfor.
- 51 Tribunal d'arrondissement (kredsdomstol) skal yderligere præcisere betingelserne for bestyrelsesmedlemmers ansvar over for selskabet (i kontraktforhold) og over for tredjeparter (uden for kontrakt) i luxembourgsk ret.
- 52 Over for selskabet kan bestyrelsesmedlemmet ifalde ansvar, hvis vedkommende begår en »forskriftsmæssig« fejl (overtrædelse af lovgivning eller vedtægter). I så fald ifalder den pågældende ansvar solidarisk med de andre bestyrelsesmedlemmer. Bestyrelsesmedlemmet kan ligeledes ifalde ansvar over for selskabet, såfremt vedkommende begår en ledelsesmæssig fejl. I så fald skal det undersøges, om enhver anden person, der udviser normal forsigtighed og omhu, under de samme omstændigheder ville have truffet den samme beslutning

som bestyrelsesmedlemmet. Bestyrelsesmedlemmet vil i givet fald ifalde individuelt ansvar, medmindre bestyrelsesmedlemmerne har begået en fejl i fællesskab, idet de i så fald ifalder solidarisk ansvar.

- 53 Over for tredjeparter skal der ligeledes sondres mellem »forskriftsmæssige« fejl og ledelsesmæssige fejl.
- 54 Bestyrelsesmedlemmers ansvar over for tredjeparter for »forskriftsmæssige« fejl følger af førnævnte artikel 441-9, stk. 2, i loven om handelsselskaber.
- 55 For så vidt angår bestyrelsesmedlemmers ansvar over for tredjeparter for »ledelsesmæssige« finder organteorien, som TP har påberåbt sig, anvendelse. Selv om et medlem af ledelsen har en særskilt juridisk personlighed i forhold til den juridiske person, er den handling, som medlemmet begår i den juridiske persons navn, den juridiske persons handling og ikke medlemmets. Handlingen, og dermed fejlen, skal tilregnes selskabet, idet organet ikke kan være ansvarligt over for tredjeparter.
- 56 Såfremt bestyrelsesmedlemmet imidlertid begår en fejl, der kan adskilles fra vedkommendes funktioner, er bestyrelsesmedlemmet eneansvarlig for den forvoldte skade. For at kunne adskilles fra funktionerne skal fejlen være af en særlig alvorlig og forsætlig karakter.

5. De præjudicielle spørgsmål

- 57 Tribunal d'arrondissement (kredsdomstol, Luxembourg) anmoder Domstolen om besvarelse af følgende spørgsmål:

»Udøver en fysisk person, der er medlem af bestyrelsen i et aktieselskab efter luxembourgsk ret, »økonomisk« virksomhed som omhandlet i artikel 9 i Rådets direktiv 2006/112/EF af 28. november 2006 om det fælles merværdiafgiftssystem, og indebærer dette nærmere bestemt, at det honorar, som denne person oppebærer, skal anses for et vederlag, der modtages som modydelse for ydelser til dette selskab?«

og

»Udøver en fysisk person, der er medlem af bestyrelsen i et aktieselskab efter luxembourgsk ret, sin virksomhed »selvstændigt« som omhandlet i artikel 9 og 10 i Rådets direktiv 2006/112/EF af 28. november 2006 om det fælles merværdiafgiftssystem?«